

Fer la independència política tot respectant la interdependència ecològica

written by Pep Puig i Boix | 6 de gener de 2021

Amb els anys que portem del segle XXI s'han fet encara més presents les conseqüències d'aquella mai declarada guerra, però des de fa segles existent i accelerada al llarg del segle XX, de la humanitat contra la natura.

Així avui podem constatar la superposició de nombroses crisis:

- crisi ecològica: molts sistemes naturals d'arreu del planeta tenen dificultats per mantenir la salut o ja no són capaços de suportar la vida;
- crisi climàtica: l'addicció a la crema de materials fòssils per disposar d'energia està destarotant el clima;
- crisi social: crisi de la societat industrialista-productivista-consumista i de les ideologies que la sostenen (dretes versus esquerres; nacionalisme estatista versus nacionalisme d'alliberament);
- crisi econòmica: l'economia de 'lliure' mercat, després d'haver-se erigit en vencedora en la lluita contra l'economia planificada, ja no és capaç de fer realitat el 'viure bé sense fer malbé' per a totes les persones que compartim el planeta;
- crisi de valors: què és el progrés? Què vol dir ser progressista?

Aquestes crisis totes juntes fan que tinguem l'oportunitat de replantejar-nos molts conceptes que, fins ara, molta gent havia considerat immutables.

Cal reflexionar des d'un punt de mira de l'ecologia política, és a dir, des de la concepció del món que l'ecologisme

proposa, sobre els conceptes de sobirania, independència, alliberament... i sobre les vies o les rutes a fer per exercir de forma efectiva el dret a l'autodeterminació, que qualsevol cultura i qualsevol poble té. I amb més raó quan se'ns vol fer creure que tot procés d'alliberament nacional implica el desfermament d'odis entre cultures i nacions quan no la guerra oberta entre elles.

La crítica ecologista a la visió dominant del món considera que l'industrialisme i el seu més eficaç instrument –l'estat-nació– ens han menat a la situació actual d'uniformisme i deteriorament global i de deteriorament de les bases bio-eco-geològiques sobre les quals la vida a la Terra se sosté.

I els moviments d'alliberament nacional i social han caigut tots, fins ara, als paranyes que l'industrialisme els ha parat: amb l'excusa que és l'única via per anar endavant! Les més evidents mostres les tenim en el procés anomenat de descolonització i en el desmembrament dels sistemes polítics autobatejats com a socialistes. Quantes cultures s'han destruït en nom del progrés? I quantes en nom del socialisme? Quantes se'n continuen destruint?

Els sistemes naturals (bio-eco-geològics) sempre han estat la base material sobre la qual s'han sostingut les societats que han habitat la Terra. Mentre les societats han anat creant cultures que honoressin la Terra i els seus sistemes naturals, ha estat possible viure sense posar en perill la supervivència de les generacions a venir.

Quan una societat crea una cultura que considera els sistemes naturals com una cosa a convertir en riquesa material (diners) i quan la cultura de la societat industrial pretén homogeneïtzar la diversitat de cultures del planeta (moltes encara adaptades als sistemes naturals on habiten) i imposar a les bones (a través dels mecanismes del mercat mundial) o per les males (amb intervencions militars) un uniformisme cultural a imatge i semblança seva, és quan el deteriorament dels

sistemes bio-eco-geològics i de les cultures que fan possible la vida a la Terra esdevé global.

Quin futur polític tenim a Catalunya si els seus sistemes naturals estan tocats de mort per la dèria col·lectiva de viure d'esquena a la natura?

Catalunya, un petit país a la riba mediterrània, té el repte de recrear la seva cultura, no a partir al mimetisme de reproduir un sistema industrialista ecocida i etnocida, sinó d'acord amb harmonitzar els seus sistemes socials amb els sistemes naturals, defensant la seva identitat no enfront ni per sobre d'altres cultures sinó respectant i honorant la diversitat cultural del planeta.

I en aquest camí, Catalunya frueix d'una situació ben privilegiada: la de no haver creat un estat industrialista propi. Per això pot transcendir l'eina parasitària de l'estat industrialista, tot fent possible l'exercici del dret a l'autodeterminació de les persones i de les comunitats locals que hi viuen, en el camí d'assolir una societat sostenible, ecològicament i socialment.

Perquè avui identificar el dret d'autodeterminació amb la creació d'un estat propi, basat en l'industrialisme destructor de la natura i de les cultures és reforçar la via del deteriorament ecològic, social i cultural del país i del planeta Terra.

Per a l'ecologia política, la sobirania, l'autodeterminació, la independència... no es troben ni en la pàtria, ni en la nació, ni en l'estat, sinó que es troben en les relacions de les persones i la societat amb la trama natural de la Terra –la biosfera– i en les relacions que s'estableixen entre les persones en el si d'una societat.

El veritable nucli del pensament ecologista rau en la integritat dels sistemes naturals i la cultura, sent la cultura la reflexió sobre nosaltres mateixos i sobre els

ecosistemes.

Per què? Perquè l'estat i tota la seva parafernàlia burocràtic-militar sempre ha estat un instrument de coerció política, de dominació. A més, l'estat ha romàs en constant conflicte amb totes aquelles formes d'organització autònomes i no jeràrquiques que la humanitat s'havia donat al llarg del temps.

Perquè la pàtria i la nació s'han vinculat estretament amb la ideologia industrialista d'explotació dels sistemes naturals. Perquè sota els "sagrats designis de la pàtria i de la nació" s'està portant fins a límits inconcebibles la guerra, encetada en el si d'anteriors societats jeràrquiques, contra la natura, contra la biosfera, contra els béns de la terra, contra les cultures, contra les generacions que vindran...

Cal anar més enllà dels caducs conceptes de pàtria, d'estat-nació i de la seva ideologia industrialista, mitificadora i adoradora del "creixement industrial i tecnològic".

Cal cercar la sobirania natural, l'autodeterminació basada en la terra, que no és altra que aquella que comença amb l'**autonomia de les persones**, continua amb la dels llocs on es viu, s'estén a la comarca i d'allí, a la nació i a tot el planeta; i on l'autonomia es complementa amb la **interdependència de les persones**, dels llocs, de les comarques... amb els ecosistemes i la cultura on s'insereixen.

Cal anar descobrint la "comarca natural", que no és altra cosa que un territori definit per les seves característiques geogràfiques, naturals i culturals, habitat per comunitats vegetals i animals –i també humanes–, diferent de les comarques que l'envolten. I no solament això, sinó que, a més a més, cal anar fent de la comarca natural una unitat política integrada, que pugui organitzar la seva vida d'acord amb els seus recursos naturals, que deixi les persones la llibertat de seleccionar les seves necessitats autònomament i d'assolir els

mitjans per satisfer-les, que pugui organitzar les seves pròpies estructures de bescanvi (tant dins la mateixa comunitat, com amb les comunitats veïnes), i que pugui organitzar els seus sistemes de subsistència biològics a llarg termini autònomament.

Avui qualsevol discurs “alliberador” i/o “progressista” que no tingui en compte les limitacions culturals, ecològiques i socials és un discurs profundament reaccionari. Un món on es respectin la més variada diversitat de cultures, la més variada diversitat de sistemes naturals, la més variada diversitat de sistemes socials, és el món que qualsevol moviment de resistència cultural i d’alliberament nacional i de transformació social ha de reivindicar. Un món alhora únic i divers.

I per fer possible aquest món cal repensar l’estat-nació, perquè no podem mimetitzar els estats-nació industrialistes, amb les seves fronteres, protectores dels seus mercats, els seus exèrcits per defensar els mercats i les fronteres; amb els seus sistemes naturals contínuament enverinats pels seus sistemes de producció; amb les seves societats profundament empobrides (materialment les unes i espiritualment les altres) i malaltes.

Tampoc calen superestats multinacionals al servei de corporacions transnacionals, amb burocràcies de tota mena que s’autoatorguin el dret a decidir per nosaltres i el dret a imposar-nos “noves” polítiques de desenvolupament, ni que sigui “sostenible”, per continuar reproduint el seu domini sobre el planeta i sobre les cultures no industrialistes.

Per sortir d’aquesta via, cal resistir i cal innovar. Resistir les agressions ecològiques i socials que, sobre la natura i sobre les cultures, ocasiona, dia a dia, el sistema industrialista. Innovar i recrear les relacions entre les persones i la natura i entre les persones mateixes.

Cal caminar pel camí de crear comunitats autosostingudes, plenament inserides en els sistemes naturals que les sostenen, organitzades sense cap mena de sistemes de domini (ni de classe, ni de sexe, ni d'edat, ni de raça, ni de tecnologies, ni d'ideologies), plenament responsables de la gestió dels seus béns comuns.

Això requereix un coneixement profund dels sistemes naturals. Alhora requereix el desenvolupament de tecnologies alternatives –tant pel que fa a les eines/artefactes, com pel que fa a les estructures socials i organitzatives, que possibilitin que el treball humà s'integri dins el “treball” de la natura–.

Cal aprendre a rehabilitar –és a dir, a tornar a habitar però d'una altra manera– el nostre petit planeta, el nostre país, la nostra comarca natural, la nostra localitat, la nostra casa.

Cap d'aquests conceptes està avui en el llenguatge polític, i molt menys en la pràctica política heretada del segle passat. A despit d'això, qualsevol persona amb un xic de sensibilitat és capaç d'escoltar la més profunda veu de la Terra i sentir el crit de Gaia ensenyant-nos el camí per bastir comunitats autosostingudes a la Terra.

Aquests nous moviments d'alliberament personal i social, nacional i cultural, que cal ajudar a fer néixer i créixer a casa nostra es podrien articular entorn de tres principis bàsics:

- 1) la restauració i el manteniment dels sistemes naturals,
- 2) la creació de vies benignes per satisfer les necessitats humanes bàsiques, i
- 3) el retrobament de maneres per donar suport a les persones que es dediquin a activitats de regeneració ecològica, social i cultural de la Terra.

La supervivència del nostre país, amb la cultura que s'hi ha anat desenvolupant durant més d'un mil·lenni, està estretament lligada a la nostra capacitat de fer les paus amb la natura i amb les cultures.